

11. Đức cậy là tương quan và ơn gọi

Nơi thánh vịnh 21, vịnh gia trong một khoảnh khắc đã thưa: “Xin đừng rời xa con, bởi vì nỗi khổ đau kề bên và không một ai phù trợ con!” (Tv 21,12).

Sự bỏ rơi là xa rời hiện diện mà trong đó chúng ta đặt tin tưởng và hy vọng. Bỏ rơi là một sự xa vắng khiến cho đau khổ xâm chiếm tâm hồn mình. Đó là kinh nghiệm mà một đứa bé đã trải qua từ khi chào đời, nên với chúng ta, nó là kinh nghiệm đã hình thành một cách hiện sinh và tâm lý: khi một sự hiện diện rời xa, thì không có một sự hiện diện nào khác thay thế, mà chỉ còn là đau đớn, một cảm xúc huyền bí tạo nên trong tâm hồn, một khoảng không thất vọng, khoảng không thiếu vắng tin cậy và hy vọng vào bất cứ ai: “Nỗi đau khổ kề bên con và chẳng còn ai phù trợ con”.

Kinh nghiệm này được ghi lại trong ngàn vạn trích đoạn Thánh Kinh, trong thánh vịnh, trong các tổ phụ, các ngôn ngữ, nơi ông Gióp, và trong Tân Ước, trong kinh nghiệm của thánh Phaolô, các thánh Tông đồ, và tiếp nối trong cuộc đời các thánh. Nhưng tất cả đều tóm lược và tập trung vào trong nỗi đau khổ của Con Thiên Chúa, là Đấng cảm thấy mình bị chính Chúa Cha bỏ rơi.

Ngay cả khi Chúa Giêsu thốt lên: “Lạy Cha, con xin phó thác hồn con trong tay Cha” (Lc 23,46), thì chúng ta không thể không nghĩ rằng lời cầu này tỏ lộ tràn đầy sự bình an, mà Chúa Giêsu tỏ bày để trao phó linh hồn của mình trong tay Chúa Cha, trong bi kịch nhân loại. Việc Chúa Giêsu trao gửi thần trí, linh hồn và trái tim vào tay Chúa Cha trước khi chết, đó chẳng phải là ý nghĩa của sự bỏ rơi sao?

Nhưng chính điều này bày tỏ sự cậy trông hoàn toàn của Chúa Kitô chịu đóng đinh, sự cậy trông đó trở thành sự giải thoát cho chúng ta trước đau khổ, sợ hãi, thất vọng, như thánh vịnh 68 diễn tả: “Lạy Chúa, xin cứu con: nước đã dâng lên tới cổ. Con bị lún xuống chỗ sinh lầy, không một nơi nương tựa; con bị rơi vào nước sâu và dòng thác cuốn trôi con. Con kêu gào thành ra kiệt sức, cổ họng con khô rát, mắt mỗi mòn vì trông chờ Thiên Chúa” (Tv 68,2-4).

Thánh vịnh 68 là một trong những ví dụ về sự cậy trông này, từ trong vực sâu sự chết, chúng ta kêu lên cùng Thiên Chúa, vị “Thiên Chúa của tôi”, nghĩa là vị Thiên Chúa tương quan cá vị với chúng ta. Đức cậy là một tiếng kêu xin mà chỉ có một mình Thiên Chúa mới ban cho chúng ta ơn cứu độ.

Điều này có nghĩa là đức cậy không phải một hữu thể trừu tượng, một nhân đức để rèn luyện. Đức cậy là một tương quan, một hiện hữu hướng về vòng tay, vì lẽ đó, với chúng ta đức cậy là một hành trình.

Cha đã nói với các con về bức họa “Những bước đi đầu tiên” của Van Gogh là một trong những minh họa nghệ thuật về đức cậy. Ở đó, chúng ta thấy người mẹ với niềm vui đang tập đi cho đứa con nhỏ của mình hướng về phía người cha, cách một khoảng chừng vài mét, ông giang rộng vòng tay chờ đợi. Sự mãnh liệt đợi chờ giữa em bé và người cha chính là sự mãnh liệt của niềm cậy trông đổ đầy vào đời sống cá nhân và cộng đoàn chúng ta. Chúng ta không cần phải biết bước đi trước, nhưng là biết hướng về ai đó đang chờ đợi mình bằng cả yêu, dù cho chúng ta có phải té ngã, đi trong thung lũng tối tăm hay giữa phong ba biển cả.

Như Chúa Giêsu nói với ông Phêrô: “hãy đến!”, để thôi thúc ông bước những “bước đầu tiên” trên biển. Những bước đi trên mặt nước của ông là biểu tượng của hành trình “hy vọng khi không còn gì hy vọng”, một hy vọng không thể mà Chúa Giêsu Kitô luôn mời gọi các Tông đồ và toàn Giáo Hội hướng tới (x. Mt 14,29).

Niềm cậy trông không thể nắm bắt được đó, trong đời sống, dường như nó có một vị trí không nổi bật. Chúng ta thường có ý niệm về nó như một sự khát khao vào thế giới bên kia, tuy nhiên nó vượt xa đời sống chúng ta đang sống, những hoàn cảnh chúng ta trải qua. Thay vào đó, chính khi vượt qua thực tại đời sống hằng ngày, cậy trông như một dòng điện chiếu sáng hành trình của chúng ta và giúp chúng ta đi về phía Cùng Đích, hoàn thành đời sống của mình và trần thế.

Đức cậy này, với chúng ta, với các tín hữu và cách riêng với những tu sĩ, nó không chỉ cần thiết cho ơn gọi, mà còn cần thiết cho việc sống ơn gọi của mình: *Đức cậy là ơn gọi của chúng ta*. Như thánh Phaolô viết cho tín hữu Êphêxô: “Chỉ có một thân thể, một thần khí, cũng như chỉ có một niềm hy vọng mà anh đã được kêu gọi, đó là ơn gọi của anh em” (Ep 4,4).

Như thế chúng ta được kêu gọi hai lần: chúng ta được gọi cho niềm hy vọng của ơn gọi, chúng ta được gọi cho niềm hy vọng về tiếng gọi của mình. Điều này có nghĩa là niềm cậy trông là sự mãnh liệt vô hình nhưng mạnh mẽ giữa Thiên Chúa là Đấng gọi và chúng ta là người đáp lại, giống như trong bức họa của Vang Gogh diễn tả. Chúng ta chỉ đáp lại tiếng gọi, đáp lại hy vọng, nếu đời sống của mình, của cộng đoàn biết để cho sự mãnh liệt giữa Đấng kêu gọi và người đáp lời được ngự trị.

Trong bức họa của Van Gogh, như thế giữa người cha đang mở rộng vòng tay và người con muốn tiến lại gần ông không còn tồn tại sự mãnh liệt này nữa, nhưng là đầy tràn sự tin cậy, tình yêu, khao khát và niềm vui. Em bé không muốn đi, nó cũng chưa biết bước đi nghĩa là gì: nó chỉ muốn vòng tay của người cha, điều này thôi thúc nó chập chững bước tới. Nhưng chính sự mãnh liệt hướng về nhau này ngự trị trong lòng họ, cũng như thực tại xung quanh, thửa vườn, cây cối tốt tươi, ngôi nhà, tấm ra phoi trên hàng rào, chiếc xe cút kít và cái cuốc, người cha bỏ lại một bên để chú tâm vào đứa con nhỏ của mình; bầu trời, và người mẹ vẫn đang giữ đứa con, nhưng cũng để nó đi tới..., tất cả đều có cảm xúc, là vẻ đẹp, là ý nghĩa, vì tất cả thực tại hiện hữu cho mối tương quan giữa chúng ta với Thiên Chúa, để sống sự mãnh liệt hướng về vòng tay của Chúa Cha, bởi chúng ta được tạo dựng cho Ngài và hướng về Ngài.